

**กรอบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ตามนโยบายการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

สำนักงาน กศน.

(เอกสารแนบท้ายหนังสือ สำนักงาน กศน. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๔/ว ๓๗๘๐ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑)

๑. หลักการ

รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมาย การสร้างรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในทุกด้าน คนในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่นคง และประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน จำนวน ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต (๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความรู้และความสามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่รวดเร็ว

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ (๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และมีคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือกันกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง จึงกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ ๖ ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษา ดังนี้ (๑) ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (๒) ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (๔) ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา (๕) ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๖) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม มีการบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม ศิลธรรม และวัฒนธรรม มุ่งสร้างพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และพัฒนาความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้ว่า การศึกษานอกระบบเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม สามารถพึ่งพาตนเองได้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ประสบการณ์จากการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้ความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเป้าหมายด้านจิตใจ ให้มีคุณธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ สร้างภูมิคุ้มกัน สามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัว

อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งคำนึงถึง ธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้ที่อยู่นอกระบบ และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ความเจริญก้าวหน้า ของเทคโนโลยีและการสื่อสาร

สำนักงาน กศน. จึงกำหนดกรอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรการศึกษานอกกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้สถานศึกษา จัดเพิ่มเติมจากการเรียนปกติให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิต ที่ดี มีศักยภาพในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ตามจุดมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการ แผนการศึกษาแห่งชาติและ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีขึ้น

๒. กรอบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เพื่อให้สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างมี ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ดังนี้

๒.๑ กิจกรรมพัฒนาวิชาการ

เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เพียงพอกับการศึกษาในแต่ละระดับ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการเพิ่มมากขึ้นในรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษานอก ระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือวิชาอื่น ๆ ตามความต้องการของนักศึกษา กศน. ซึ่งวิทยากรหรือผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์ใน การสอนวิชานั้น ๆ โดยตรง อาจจะเป็นบุคคลภายนอกหรือครู กศน. ได้ตามความเหมาะสม ส่วนจำนวนนักศึกษา กศน. ที่ร่วมกิจกรรมให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารสถานศึกษา

๒.๒ กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

เป็นการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเติมจากการเรียนปกติในสาระทักษะการดำเนินชีวิต หลักสูตรการศึกษานอก ระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ข่าวสารข้อมูล และเทคโนโลยี มีการแข่งขันและความขัดแย้งมากขึ้น จึงมีความจำเป็น ที่สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง และมีทักษะหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต อาทิเช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ความเครียด ภัยพิบัติ เป็นต้น รวมทั้งมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถนำความรู้ จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

๒.๓ กิจกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดี มีความรักและภาคภูมิใจในชาติไทย และแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ตลอดจนทนุบำรุงและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาที่นับถือ การส่งเสริมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การเทิดทูนและปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

๒.๔ กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๒.๕ กิจกรรมลูกเสือ และกิจกรรมอาสาชวยกาชาด

เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตอาสา มีความเสียสละในการช่วยเหลือผู้อื่น บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน โดยดำเนินการจัดกิจกรรม ลูกเสือ กศน. และกิจกรรมอาสาชวยกาชาด หรืออาจดำเนินการร่วมกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ชวยกาชาดและกิจกรรมนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานชวยกาชาด สภาภาษาชวยไทย เป็นต้น

๒.๖ กิจกรรมกีฬาและส่งเสริมสุขภาพ

เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้มีโอกาสออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ พลานามัย ที่ดี สร้างนิสัยความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการสร้างความรัก ความสามัคคี ในหมู่คณะ ให้รู้จักแพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างนักศึกษา กศน.

๒.๗ กิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT)

เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เช่น การจัดอบรมความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับ ICT เป็นต้น

๒.๘ กิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้สู่ประชาคมโลก

เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ให้กับผู้เรียน ในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ความมั่นคง และการเมือง เพื่อเข้าสู่ประชาคมโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย ทักษะของประชากรในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมยุค ๔.๐ เป็นต้น

๒.๙ กิจกรรมจิตอาสา กศน. “เราทำความดีด้วยหัวใจ”

เป็นกิจกรรมที่หน่วยงาน/สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จัดขึ้น หรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ และร่วมกับประชาชนทุกหมู่เหล่าที่มีจิตอาสาบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำท่วมในเขตชุมชน ปัญหาการจราจรและอื่น ๆ เพื่อสืบสานพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงห่วงใยปัญหาน้ำท่วมและปัญหาการจราจรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ และสอดคล้องกับพระบรมราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ เป็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ในชุมชนให้มีสภาพที่ดีขึ้น

๒.๑๐ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และพัฒนาทักษะการเรียนรู้

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่าน การเรียนรู้ เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน และการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม อันจะนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒.๑๑ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษา เรียนรู้ ฝึกทักษะและฝึกปฏิบัติด้านอาชีพที่ตนเองสนใจ เพื่อเป็นทางเลือก และวางแผนการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อในอนาคต

๒.๑๒ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้วยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี และเอกลักษณ์ของชาติ ให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจ สืบสานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

๒.๑๓ กิจกรรมการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน

เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายการเลือกตั้ง สิทธิหน้าที่พลเมือง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

๒.๑๔ กิจกรรมเสริมสร้างความสามารถพิเศษ

เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือมีพรสวรรค์ในด้านต่าง ๆ ให้มีโอกาสและกล้าแสดงออกถึงทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ ในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม และพัฒนาความสามารถพิเศษหรือพรสวรรค์ไปใช้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนเอง เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต โดยการจัดตั้งชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรม TO BE NUMBER ONE การจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น เป็นต้น

๓. รูปแบบของกิจกรรม

๓.๑ แบบการจัดค่ายวิชาการ ค่ายกิจกรรม ทั้งไป – กลับ และค้างคืน

๓.๒ แบบชั้นเรียน โดยครู กศน. หรือวิทยากรที่มีความรู้หรือประสบการณ์ในการสอนวิชานั้น ๆ เป็นผู้จัดกิจกรรมหรือร่วมกับเครือข่าย

๓.๓ แบบศึกษาดูงาน

๓.๔ อื่น ๆ ตามความเหมาะสม (โดยให้พิจารณารูปแบบของกิจกรรมข้อที่ ๓.๑ – ๓.๓ ก่อน แล้วจึงดำเนินการ ในข้อ ๓.๔)

หมายเหตุ : ในกรณีที่พานักศึกษาออกนอกสถานที่ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘

๔. งบประมาณ

การเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง โดยยึดหลักความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้

๕. เงื่อนไขของการดำเนินงาน

๕.๑ ผู้รับบริการต้องเป็นนักศึกษา กศน. ที่ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในภาคเรียนนั้น ๆ

๕.๒ สถานศึกษาจัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามกรอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

๕.๓ สถานศึกษาจัดส่งแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อขอความเห็นชอบจากสำนักงาน กศน. จังหวัด /กทม.

๕.๔ สถานศึกษาดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดกิจกรรม พร้อมเบิกจ่ายเงินตามระเบียบที่กำหนดให้แล้วเสร็จภายในแต่ละภาคเรียน และรายงานผลให้สำนักงาน กศน. จังหวัด/กทม. ทราบ

๕.๕ สำนักงาน กศน. จังหวัด/กทม. นิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา

๕.๖ ให้ใช้ “กรอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำนักงาน กศน.” ตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๑ เป็นต้นไป

หมายเหตุ : กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ใช้เงินงบประมาณในการจัดกิจกรรมไม่นับเป็นชั่วโมงกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑